

Standpunt Zaanbrug

(n.a.v. Zaanstad Beraad 16 jan. / gemeenteraad 23 jan.)

Geplaatst op [22 januari 2014](#) door [gemma](#)

Het Zaanstad Beraad van 16 januari is door een aantal partijen een initiatief genomen om opnieuw te spreken over de Zaanbrug: een onderwerp dat veel mensen raakt. Deze kwestie schetst precies het dilemma van politiek: je krijgt nooit iedereen op één lijn.

De afdelingen van D66 Zaanstad en Wormerland houden zich al geruime tijd met het onderwerp bezig en de fractie Zaanstad geeft graag een (relatief korte) toelichting op haar tot nu toe ingenomen standpunten.

Allereerst een analyse van de situatie. De Zaanbrug is op. De brug moet vervangen. Er wordt al jaren over de Zaanbrug gesproken en al jaren zijn de beiden gemeenten in overleg met de provincie over de locatie. Bij de locatiekeuze van de Zaanbrug zijn er verschillende overwegingen. De scheepvaart heeft belangen, de inwoners van Wormerland hebben belangen, de inwoners van Wormerveer ook. De twee gemeenten hebben een belang de brug gerealiseerd te zien tegen zo laag mogelijke kosten. Het aanleggen van een brug is een kostbare kwestie en de Zaanbrug kon meegenomen worden in het project "vaart in de Zaan" waarmee Europees geld gemoeid was en waardoor de provincie ook bereid was bij te springen. De Zaanbrug is geen provinciale brug, dus de provincie heeft daar in principe geen plicht toe. De Zaanbrug is de laatste brug in dit project en daarom moest ook eigenlijk deze collegeperiode de knoop worden doorgehakt. Hiernaast spelen overwegingen aangaande de verkeersdoorstroming: zowel in een eventueel nieuwe situatie, als in de tijdelijke situatie mocht de huidige brug herbouwd worden. Er zijn bovendien cultuurhistorische argumenten en gevoelsargumenten in te brengen. Argumenten die logischerwijs door verschillende partijen verschillend worden gewogen.

In 2009-2010 hebben de D66 afdelingen Zaanstad en Wormerland, beide toen niet vertegenwoordigd in de gemeenteraad, zich over de locatiekeuze van de Zaanbrug gebogen. Op basis van de toen aan ons beschikbare informatie en met name een aantal technische argumenten, bovendien het argument dat de keuze noch Wormerland, noch Wormerveer onevenredig mag benadelen, hebben wij gezamenlijk gekozen de locatie bij de Adelaar. Onder andere kwam deze locatie voor de scheepvaart vele malen gunstiger uit dan de huidige brug. Beter bevaarbaar, want weliswaar in een bocht, maar in dat in een breder stuk Zaan waardoor de bocht makkelijker te maken is. Deze locatie zou tevens tot een gelijkmatiger verdeling van autoverkeer kunnen leiden tussen de Zaanbrug en de Pr. Clausbrug. Bovendien zou deze locatie de Zaanweg, het Zuideinde, en de Wandelweg – de opstopping waarvan al jaren een doorn in het oog van veel Wormerveerders is – voor een groot deel van verkeer ontlasten omdat men vanuit Wormer, vanaf plein 13, rechtstreeks op de provinciale weg afrijdt. De afdelingen hebben zelfs in het kader van de Europese verkiezingen een paal geslagen op de bewuste plek in de Zaan.

Daarna, echter, en eenmaal toegetreden tot de raad van Zaanstad, heeft de fractie D66 Zaanstad gemerkt dat er niet noodzakelijk draagvlak was voor deze locatie. Bovendien heeft er een aanvullend locatieonderzoek plaatsgevonden. Uit dat locatieonderzoek kwam de locatie Lassiestraat niet als heel gunstig naar voren. Beter voor de scheepvaart maar met name aan de kant van Wormerveer zouden significante aanpassingen aan de kade nodig zijn om het verkeer op een verantwoordde manier af te buigen. Er zouden slechts twee in plaats van de huidige drie rijrichtingen mogelijk zijn. De huidige problemen van opstoppingen op bijvoorbeeld de Wandelweg zouden niet zijn opgelost, bovendien zou men zou men recht op een aantal monumentale panden afrijden en evt. het Wilhelminapark “in gevaar” kunnen komen. Cultuurhistorisch en wat betreft het sentiment kwam de huidige locatie beter uit dit onderzoek.

Naar aanleiding van het locatieonderzoek heeft onder andere de Zaanse ondernemersvereniging zich uitgesproken. D.w.z. de ZON, waar de ondernemersvereniging Wormerveer een deel van uitmaakt. Ook heeft de beroepsvaart zich uitgesproken. De beiden waren het niet eens. Wat voor D66 miste, echter, was de mening van de voornaamste gebruikers: de inwoners van Wormerland. Wetende dat de locatie met name voor Wormerlanders een gevoelige kwestie is, heeft D66 zich ingezet een referendum te organiseren in Wormerland. Het is een relatief simpel vraagstuk, dat de bewoners makkelijk voorgelegd kan worden. Wij hadden genoeg handtekeningen verzameld om aan de gemeenteraad van Wormerland een oproep te doen het referendum uit te schrijven. Een referendum **dat** is pas burgerinspraak. Zou dat zijn gebeurd, dan hadden we nu objectieve – niet politieke – gegevens gehad die aangeven wat voor Wormerland de meest wenselijke locatie is. De gemeenteraad van Wormerland heeft echter, in al haar wijsheid, deze oproep naast zich neergelegd. In onze optiek zou eenieder politicus uit Wormerland die ons verwijt niet naar de burger te luisteren eerst naar zichzelf moeten kijken.

Waarom wel een referendum in Wormerland en niet in Zaanstad? Omdat het overgrote deel van de inwoners van de gemeente Wormerland misschien wel dagelijks van de brug gebruikt maakt. Dat geldt lang niet voor alle inwoners uit Zaanstad. Wij hebben als fractie D66 Zaanstad ons zo opgesteld dat het belang van de brug voor Wormerlanders groter is dan voor inwoners van Zaanstad en ons dus altijd veel gelegen laten liggen aan de mening (van inwoners en gemeenteraad) aldaar. Wel hadden wij, na het referendum in Wormerland, op zoek willen gaan naar manieren om de mening te peilen van de inwoners van Wormerveer en dan met name die inwoners die dicht in de buurt van de brug wonen. Helaas, die ruimte bleek ons in het proces dus niet gegund.

Uiteindelijk is een keuze gemaakt. In 2011 al. In het volle besef dat er voor iedere locatie argumenten voor en tegen waren, heeft de fractie van D66 Zaanstad ingestemd met herbouw op de huidige locatie omdat:

1. dat de keuze was van Wormerland,
2. voor zover wij hebben kunnen opvangen onder de *inwoners* van Wormerland en Wormerveer de huidige locatie ook de voorkeur verdiende
3. vanwege de cultuurhistorische continuïteit – voor ons niet onbelangrijk gezien de monumentale wand in Wormer en panden in Wormerveer
4. met instemming van de ondernemersvereniging

5. in de wetenschap dat het voor het scheepvaartverkeer niet de optimale keuze was, maar het maximale gedaan zou worden om het scheepvaartverkeer tegemoet te komen in termen van grotere doorvaarthoogte en -breedte.

Na de locatiekeuze is de provincie – diegene die het meest aan de brug betaalt – aan de slag gegaan met een Programma van Eisen en een verkeerscirculatieplan voor als de huidige brug uit de vaart gaat.

In onze beleving is het daar misgegaan. Althans, het is met name de tijdelijke verkeerssituatie waar de stichting “Wormerveer Heeft Meer” over valt. En het zijn met name de belangen van de ondernemers die deze stichting zegt te vertegenwoordigen. De stichting heeft recent de handen ineengeslagen met de Schuttevâer, d.w.z. de beroepsvaart.

Na de vergadering van afgelopen donderdag heeft D66 het verwijt gekregen dat ze niet naar burgers luistert. Met name de opmerking van mevrouw Munnikendam dat er “gelobbyd wordt,” is ons niet in dank afgenomen.

Ten aanzien van burgerparticipatie: D66 is altijd voorstander van burgerparticipatie. De Zaanbrug laat precies zien hoe moeilijk dat is te organiseren, hoe slecht het doorgaans gaat en hoe belangrijk het is er van te voren goed over na te denken. In onze optiek moet de gemeente kaders stellen. In dit geval financieel, *in tijd*, en wat (verkeers)veiligheid betreft. Binnen die kaders moet vervolgens ruimte zijn voor beroepsverenigingen, ondernemers, burgers en andere geïnteresseerden om de situatie *gezamenlijk* naar tevredenheid uit te werken. Wat betekent dit? Inspraak in een vroeg stadium, voordat al allerlei concrete beslissingen genomen zijn. Inspraak waarbij de partijen die graag inspraak willen naar elkaar commitment tonen en op zoek gaan naar consensus. Dit kan betekenen dat niet iedereen precies krijgt wat hij wil, maar – net als bijvoorbeeld bij mediationtrajecten – doorgaans wel iedereen het gevoel heeft dat hij iets wint. Er zit wat D66 betreft “een klok op.” Komt men er niet tijdig uit, beslist de gemeenteraad alsnog. Meestal blijkt – uit onderzoek – dat men juist *wel* tot overeenstemming komt. Op deze manier kan inspraak goed verankerd worden in “beleidstrajecten,” zonder dat deze jaren voortduren, uitmonden in ruzie, of er verwarring ontstaat over wie nu waarover gaat en hoe ver men al gevorderd is.

Wij hadden graag gezien dat een “Wormerveer Heeft Meer,” het Zaans ondernemersnetwerk, Schuttevâer, de historische verenigingen en de bewoners aan beide kanten van het water op een opportuun moment bij elkaar hadden gezeten en de ruimte hadden gekregen een voorstel uit te werken.

Ten aanzien van de Zaanbrug anno 2013. Is het traject optimaal verlopen? Nee. Hebben alle partijen – politieke partijen, colleges van B&W, provincie – hun best gedaan om inzichten van betrokkenen te verzamelen en daar een afweging tussen te maken? Volgens ons wel. D66 is inderdaad een partij van voortschrijdend inzicht. Dat neemt echter niet weg dat soms beslissingen genomen moeten worden en we ons vervolgens verder moeten in een bepaald traject. Over de Zaanbrug moest op enig moment een beslissing genomen worden, want we krijgen nooit of te nimmer iedereen op één lijn.

Wij spreken inderdaad van een lobby van de stichting “Wormerveer Heeft Meer.” De stichting vertegenwoordigt zichzelf – een klein clubje geïnteresseerde burgers – spreekt namens enkele (ex-)ondernemers, en werkt samen met de beroepsvaart. Daar is niets mis mee. D66 heeft enkele maanden geleden een afspraak met de stichting gehad om naar haar argumenten en bezwaren te luisteren. Deze hebben wij heel serieus genomen en in de fractie uitvoerig besproken. De stichting brengt haar mening heel effectief naar voren. De stichting kan echter niet beweren te spreken namens “de burger” van ... De stichting heeft ook een andere mening dan de Zaanse ondernemersvereniging en een andere mening dan enkele van de individuele ondernemers die wij de afgelopen maanden hebben gesproken. Nogmaals, de “clue” van burgerparticipatie is dat het goed in een proces verankerd wordt. De essentie van burgerparticipatie is een *integrale* afweging en een rem op technocratie. Mocht zo iets niet goed zijn gelukt, dan behouden wij als gemeenteraadsleden onze eigenstandige verantwoordelijkheid het algemeen belang te dienen.

De stichting maakt zich erg zorgen over de tijdelijke verkeersmaatregelen als de Zaanbrug eruit ligt. Het is bijzonder lovenswaardig hoe zij zich in de technische aspecten heeft verdiept. Op basis van de “geluiden uit de samenleving” die wij opvangen en op basis van de berekeningen van de provincie schat de fractie van D66 de situatie minder somber in. Natuurlijk ontstaat er overlast, dat staat buiten kijf. Echter, wij verwachten geen compleet verkeersinfarct. Wij vinden dat de provincie de twee gemeenten ruim tegemoet komt in de maatregelen die zij neemt.

Wij blijven van mening als fractie D66 *Zaanstad*, dat de locatie Lassiestraat ongunstig is. Het “offer” aan de kant van Wormerveer is te groot, de voordelen voor Zaanstad te klein. Bovendien vinden wij het lastig om een andere locatie te kiezen voor een brug die er minimaal veertig jaar zal liggen, om een onaangename situatie gedurende maximaal twee jaar te vermijden.

De stichting brengt ook inkomstenderving voor ondernemers naar voren. Voor de fractie van D66 is dat geen reden de locatie te heroverwegen. Het is een reden om te kijken of, als dat zich inderdaad in dusdanige mate voordoet, wij als twee gemeenten zouden moeten overgaan tot compensatie.

Verder zijn er t.o.v. 2011 geen nieuwe argumenten ingebracht en is het simpelweg zo dat de stichting en de beroepsvaart een aantal zaken minder gewicht geeft dan dat de fractie van D66 doet. Hieronder vallen het sentiment onder de bevolking t.a.v. de huidige locatie, de bereikbaarheid van het treinstation en de cultuurhistorische waarden aan beide zijden van de Zaan. Dat kan. Dat mag. Wij als fractie mogen ook dergelijke argumenten *wel* meenemen in onze overweging.

Gezien deze feiten, gezien de beslissing van de gemeente Wormerland *niet* tot heroverweging van de locatie over te gaan en gezien ons gevoel dat verdere vertraging alleen maar zal leiden tot verdere spanning in de verhoudingen tussen de vele partners in dit proces, kiest de fractie D66 Zaanstad ervoor ook de locatie *niet* te heroverwegen. Deze toelichting is misschien lang, maar niettemin is zij kort. Bij lange na niet al onze overwegingen van de afgelopen jaren zijn erin opgenomen en lang niet alle beweringen de laatste tijd gedaan, van repliek voorzien. Toch hopen wij diegenen die vragen hebben over het standpunt van D66 hiermee enigszins tegemoet te zijn gekomen.